

Posudek oponenta disertační práce studentky Mgr. Zuzany Frydrychové
“Trénink vizuální selektivní pozornosti u seniorů”
předkládané v roce 2022 na Katedře psychologie FF UK

I. Charakteristika práce

Předložená disertační práce se věnuje výzkumu efektu trénování vizuální selektivní pozornosti u osob ve věku 60-75 let a využitím aplikace Filter It – kanonické verze Change Detection Task (CDT) pro mobilní zařízení – tablet.

II. Celkové zhodnocení práce

Velmi oceňuji volbu tématu disertační práce – je nejen aktuální a přínosné, ale v mnoha ohledech inovativní a zcela relevantní vzhledem k oboru, na kterém studentka práci obhájí. Celkově lze zhodnotit zpracování tématu jako nanejvýš kompetentní, je zřejmé, že se studentka dostatečně zorientovala v dané problematice a příslušných zdrojích a prokázala tak svoji badatelskou erudici.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

1. Struktura práce

Předložená disertační práce je logicky a přehledně strukturována. Teoretická část práce představuje zdařilý exkurz do popisované problematiky. Autorka fundovaně popisuje klíčové pojmy své disertační práce – pozornost a exekutivní funkce (kap. 1), pracovní paměť (kap. 2), kognitivní funkce ve stáří (kap. 3) a trénink kognitivních funkcí (kap. 4). Zmiňované kapitoly vytváří adekvátní předpoklad pro zpracování části empirické. Zde jsou jasně vymezeny cíle práce a hypotézy, design výzkumu, soubor i metody, popsány tréninkové úkoly (kap. 5-9). Následně přistupuje autorka k analýze dat – prezentuje a diskutuje výsledky (kap. 10-12), aby se posléze dobrala k závěru (kap. 13). Jediné, co bych snad vytkla, je určité neproporčnost jednotlivých kapitol. Výklad autorky je nanejvýš odborný, avšak současně srozumitelný, na každém místě je zřejmé, co chce říci a proč to říká právě zde a takto. Po celou dobu směřuje práce k jasně vytčenému cíli a tento cíl se daří naplňovat.

2. Formální úroveň práce

Formální stránka práce je na standardní úrovni, práce je vizuálně přehledná a graficky dobře zpracovaná. Disertační práce obsahuje taktéž seznam zkratk a bohatý přílohový materiál, včetně seznamu příloh. Dokážu si představit, že to nebylo jednoduché při náročnosti obrazového materiálu (viz poměrně složité tabulky a obrázky). Na žádné zásadní formální pochybení jsem v disertační práci nenarazila. Autorka se nedopouští pravopisných chyb, ani jazykových neobratností, píše čtivě a kultivovaně, přestože je text nanejvýš odborný. Přesto drobná (hnedopišská) připomínka - toho Jamese na s. 11 bych si dokázala představit lépe zakotveného, taktéž mohla autorka věnovat větší pečlivost finální formální úpravě (např. na s. 13 chybí mezera u subkapitoly, na s. 14 ,16 a 39 se malinko „rozhodil“ text, kap. 1.2 má na s. 17 jen dva řádky, „velká“ kap. 4 pak na s. 42 řádky tři).

3. Práce s prameny či s materiálem

Seznam literatury obsahuje obdivuhodný počet zdrojů. Některé prameny jsou již postarší (např. z roku 1953, 1960, 1974 apod.), kladu si otázku po jejich účelnosti a zda bylo např. nezbytné činit až takový hluboký historický exkurz. Pokud bude autorka cítit potřebu se k tomu vyjádřit u obhajoby, uvítám to. Metodologicky je práce uchopena velmi kvalitně. Analýza dat je pečlivá, diskuse kompetentní.

4. Vlastní přínos

Předložená disertační práce je v mnoha ohledech inovativní a představuje zdařilý příspěvek do odborné diskuse, zda je či není trénování kognitivních funkcí u seniorů skutečně efektivní. Rozhodně se nejedná o nějaký mechanický kompilát, studentka autorsky pracuje s literaturou a dalšími zdroji a přináší taktéž zcela nová fakta. Oceňuji mimo jiné i multioborovost, resp. transdisciplinárnost předložené disertační práce a její přesahy do klinické praxe.

IV. Dotazy k obhajobě

- Na základě čeho byla zvolena věková kategorie 60 – 75 let?
- Jak byl ověřován zrak u účastníků studie?
- Měli všichni účastníci studie již před vstupem do výzkumu zkušenost s moderními technologiemi (chytrý telefon nebo tablet)?
- Jaký má tedy kognitivní trénink vliv na kognitivní funkce u seniorů?
- Na co by se měly zaměřit další, resp. jiné výzkumy kognitivního tréninku u seniorů?
- Udělala by dnes autorka něco jinak?
- A případně viz výše.

V. Závěr

Předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na disertační práci, a proto ji doporučuji k obhajobě a předběžně ji klasifikuji jako prospěl/-a.

20. 3. 2022

PhDr. Mgr. Naděžda Špatenková, Ph.D., MBA